

Nr. 10. Oktober 2009

Høringer: EU-meddelelser om retssikkerhed m.v., herunder den europæiske arrestordre - Transmission af tekst under retsmøder - Det centrale Dna-profilregister

86. Våbenloven - Knive

87. Våbenloven - Baseballbat

88. Færdselsloven - Vigepligt - Manddrab, uagtsomt - Frifindelse efter straffeloven og for betinget frakendelse

89. Vold - Medvirken - Trusler - Unge lovovertrædere - Betinget straf

90. Varetægtsfængsling - Udeblivelse fra retsmøder - Fængsling in absentia?

91. Asyl - Gammel sag vedr. Irak - Første asylland vil ikke modtage ansøger - Genoptagelse

92. Røveri - Unge lovovertrædere - Udvisning, frifindelse herfor, også betinget udvisning - Ungdomssanktion ikke idømt - Medvirken

93. Rettergangsfejl - Kontradiktion, manglende - Mentalundersøgelse - Højesteret

LANDSFORENINGEN AF FORSVARSADVOKATER

Amagertorv 11, 3.
1160 København K, Telefon 3315 0102
Telefax 3314 1933

Justitsministeriet
Civil- og Politiafdelingen
Det Internationale Kontor

11. september 2009

Sagsnr. 209-3060-0083 – Høring vedrørende Kommissionens meddelelse om ”Et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed i borgernes tjeneste” og ”Retfærdighed, frihed og sikkerhed i EU siden 2005: evaluering af Haag-programmet og handlingsplanen”

Ved brev af 28. juli 2009 har Justitsministeriet anmodet Landsforeningen af Forsvarsadvokater, om en udtalelse om Kommissionens dokumenter KOM (2009) 262 og KOM (2009) 263, vedlagt et af Justitsministeriet den 21. juli 2009 udarbejdet grundnotat vedrørende de pågældende to meddelelser fra Kommissionen. Sagen har været behandlet i Landsforeningens bestyrelse, der herefter kan udtale følgende:

På Det Europæiske Råds møde i Bruxelles i november 2004, blev Haag-programmet til styrkelse af frihed, sikkerhed og retfærdighed i EU vedtaget. Haag-programmet udløber den 31. december 2009. Vedtagelsen af Haag-programmet var en opfølgning på Tammerfors-programmet fra 1999, der var det første flerårige arbejdsprogram indenfor retlige og indre anliggender.

Kommissionen har som oplæg til et nyt arbejdsprogram – det såkaldte ”Stockholm-program” - afgivet to meddelelser af 15. juni 2009, KOM (2009) 262 og 263.

Kommissionens meddelelser, har over sommeren 2009 dannet grundlag for drøftelser i Rådet og med inddragelse af Europaparlamentet. Det forventes, at udkast til selve arbejdsprogrammet, som mere præcist vil fastlægge den fremtidige indsats indenfor retlige og indre anliggender i perioden 2010-2014 vil blive fremlagt i løbet af efteråret 2009, med henblik på vedtagelse i Det Europæiske Råd i december 2009.

Landsforeningens efterfølgende bemærkninger er alene afgivet i forhold til de strafferetlige emnekredse og Landsforeningen har således ikke fundet det relevant at kommentere i relation til de civile retlige emnekredse.

Overordnet set søger Kommissionens to meddelelser at sammenfatte og evaluere resultatet af de initiativer der er blevet taget siden 1999. Kommissionen ønsker på denne baggrund, at Det Europæiske Råd efter en tilbunds gående debat med Europa-

parlamentet, inden udgangen af 2009, er i stand til at vedtage et ”ambitiøst program” på grundlag af meddelelserne.

I afventning heraf, finder Landsforeningen dog anledning til at fremhæve følgende områder:

Det anføres i **KOM (2009) 263, afsnit V.3. Forbedret brug af evaluering**, at *”Borgerne forventer at se resultater af EU's politikker. Der er blevet vedtaget mange instrumenter og oprettet mange agenturer inden for rammerne af Haagprogrammet. I mange tilfælde er det for tidligt at vurdere deres effektivitet, hvad angår konkrete resultater. Det er fortsat svært at evaluere de foranstaltninger, der er truffet i forbindelse med bekæmpelse af organiseret kriminalitet og med politi- og toldsamarbejdet samt på det strafferetlige område, da medlemsstaterne ikke formelt er forpligtet til at rapportere, hvor langt de er nået med gennemførelsen.”*

Landsforeningen kan i det hele tilslutte sig bemærkningerne om, at der indenfor det strafferetlige samarbejde i EU foretages alt for få, for at sige faktisk ingen, effektiv evaluering af de tiltag, der har været gennemført siden Tammersforsprogrammet og efter 11. september 2001. Det er Landsforeningens generelle opfattelse, at der i lyset af begivenhederne i september 2001 og med generel henvisning til terrorbekæmpelse og forebyggelse, er blevet indført en lang række restriktioner, regler og værktøjer, der i dag er blevet udbredt til at gælde selv for bagatelagtig kriminalitet. Det er Landsforeningens opfattelse, at disse tendenser på mange områder i højere grad har svækket EU-borgernes rettigheder end de reelt har skabt sikkerhed for EU-borgerne.

Landsforeningen har i den forbindelse hæftet sig ved bemærkningerne i den samme meddelelse **afsnit III.3.1 Retligt samarbejde i kriminalsager**, hvor Kommissionen anfører, at *”Den europæiske arrestordre har i væsentlig grad forenklet proceduren og afkortet den tid, det tager, for at få udleveret kriminelle. Sager, der blev behandlet inden for rammerne af den gamle udleveringsprocedure, tog ofte mere end et år. Nu tager de mellem 11 dage og 6 uger. I 2007 blev der registreret 2667 udleveringer som følge af anvendelsen af den europæiske arrestordre, og i 2005 blev den anvendt til at sikre, at en af bombemændene i London hurtigt blev sendt tilbage til Det Forenede Kongerige fra Italien.”*

Landsforeningen finder det generelt uheldigt, at betegnelsen ”kriminelle”, anvendes i forbindelse med omtale af arrestordren. Som bekendt finder arrestordren anvendelse, også for personer der er sigtede, medens sprogbrugen ”kriminelle” synes at bortse fra, at de pågældende personer kunne være uskyldige. Det er fortsat væsentligt at fastholde uskyldsformodningsreglen, også i sager vedrørende Den Europæiske Ar-

restordre og Landsforeningen vil derfor finde det – i lyset af det også ovenfor af Kommissionen anførte om evaluering – væsentligt og betydningsfuldt, om der blev foretaget en nøje evaluering og analysering af de pågældende udleveringssager, herunder, hvilke sager, der måtte være endt med domfældelse, respektivt frifindelse, herunder kortvarige frihedsstraffe eller andre retsfølger, herunder betingede domme, samt sagsbehandlingstider fra udlevering til dom.

Landsforeningen bemærker ligeledes, at arrestordren, der også primært blev gennemført i lyset af terrorbekæmpelsen, tilsyneladende kun i de pågældende år, er blevet anvendt i et tilfælde, nemlig i 2005, ifølge sit direkte formål.

Det anføres i Kommissionens meddelelse, **KOM (2009) 263, afsnit III.3.3 Gensidig anerkendelse, i relation til gennemførelsen af EU-strategien og handlingsplanen for e-justice**, at *”Et effektivt samarbejde begynder med en hensigtsmæssig uddannelse af dem, der arbejder i marken. Kommissionen har prioriteret finansieringen af undersøgelser på det retlige område samt uddannelsesprogrammer og udvekslinger for ansatte i retsvæsenet. Alene i 2007 var 400 dommere og anklagere omfattet af udvekslingsprogrammer.”*

Tilsvarende anføres det i Kommissionens meddelelse, **KOM (2009) 262, afsnit 3.2. Styrkelse af den gensidige tillid**, at *”Det er afgørende, at der sker en øget og systematisk indsats for at **uddanne** alle aktører inden for retsvæsenet, herunder ved forvaltningsdomstolene. I løbet af det flerårige program bør der stræbes mod en systematisk europæisk uddannelse af alle nye dommere og anklagere undervejs i deres uddannelsesforløb, idet mindst halvdelen af dommere og anklagere i EU bør have fulgt en uddannelse i EU-forhold eller have deltaget i en udveksling med en anden stat. Det er i første række medlemsstaterne, der er ansvarlige for dette område, men EU bør støtte deres indsats finansielt. Det Europæiske Netværk for Uddannelse af Dommere og Anklagere (EJTN) bør styrkes og have en struktur og midler, der står mål med disse ambitioner. Der bør systematisk ske EU-uddannelse af alle nye dommere og anklagere undervejs i deres uddannelsesforløb.”*

Landsforeningen bemærker, at det ikke fremgår af det anførte, hvorvidt Kommissionen finder, at uddannelsesforløbet skal gennemføres som en fælles uddannelse for dommere og anklagere. Såfremt det er tilfældet, vil Landsforeningen advare herimod, idet en fælles uddannelse ikke vil være forenelig med den helt nødvendige forudsætning om adskillelse mellem den udøvende og den dømmende magt. Hvis alle fremtidige dommere og anklagere i EU har gennemført samme fælles efteruddannelse, målrettet deres karriereforløb, synes dette tillige at være en skævvridning i forhold til den helt naturlige tredjepart i det strafferetlige system, forsvareren, på vegne sigtede og tiltalte.

Landsforeningen finder, at EU i helt samme omfang som EU agter at finansiere efteruddannelse for dommere og anklagere, bør finansiere og medvirke til efteruddannelse af forsvarere, med henblik på at sikre den nødvendige styrkelse af den gensidige tillid. Et sådant synspunkt synes tillige også at være forankret i kerneområdet for Equality of Arms. Landsforeningen vil opfordre til, at Justitsministeriet i samarbejde med Det Danske Advokatsamfund via Den Fælles Europæiske Advokatorganisation CCBE overfor Kommissionen tager initiativer på dette område.

Kommissionen anfører i meddelelsen **KOM (2009) 262, afsnit 1.2.2. Strafferet, der tjener til borgernes beskyttelse**, at *”Når det drejer sig om grænseoverskridende kriminalitet, bør den retlige indsats ikke hindres af forskelle mellem medlemsstaternes retssystemer.”*

Landsforeningen kan ikke tiltræde dette synspunkt. Så længe de nationale staters nationale retssystemer, er de gældende retssystemer inden for EU, og der ikke foreligger et fælles EU-retssystem overnationalt, må der nødvendigvis tales forskelle i, hvad der betegnes som den ”retlige indsats”, men som angiveligt er en følge af det enkelte lands nationale retssystem.

Landsforeningen er således betænkelig ved hensigterne med hensyn til at indføre et ”fyldstgørende system for bevisoptagelse i grænseoverskridende sager”, ved hjælp af ”en egentlig europæisk bevisoptagelseskendelse”. De nationale straffeprocessuelle regler, der gælder for bevisførelsen, forudsætter naturligt, at bevisoptagelsen finder sted på en måde, der er overensstemmende med den efterfølgende værdi beviset kan tillægges i det nationale retssystem.

I samme meddelelse anfører Kommissionen, under afsnittet **1.3. Fælles mål, ad) Økonomisk Kriminalitet**, at *”Skattesvig og privat korruption bør i højere grad straffes. På de finansielle markeder bør en tidlig registrering af svigagtig adfærd i form af markedsmissbrug (brug af insiderviden og markedsmanipulering) og finansiel uredelighed forbedres. I givet fald bør der fastsættes strafferetlige sanktioner, navnlig for de implicerede juridiske personer.”*

Landsforeningen bemærker, at det forekommer ikke klart, hvad der hermed sigtes til. Landsforeningen finder, at spørgsmålet om strafniveauet og at den anvendte straf tillige baserer sig på kulturelle forskelle samt på regler i forhold til benådning, prøveløsladelse, afsoningsforhold m.v. Betegnelsen ”svigagtig adfærd”, forudsætter at der foreligger en skyldvurdering, og det er derfor ikke klart, hvad der sigtes til, med ordene ”en tidlig registrering”. Landsforeningen forudsætter at der finder en registrering sted i forbindelse med anmeldelse og en senere opdatering i forbindelse med dom.

Landsforeningen finder afslutningsvis grundlag for at bemærke, at den udbredte udveksling af personfølsomme oplysninger ikke modsvarer af tilstrækkelige beskyttelsesforanstaltninger og at den gensidige anerkendelse af retsafgørelser ikke giver sikkerhed for, at personer ikke bliver dømt med urette i et andet land. Landsforeningen finder anledning til at bemærke, at evaluering af de igangsatte og tilvejebragte muligheder bør tillægges højere prioritet end tilvejebringelse af nye tiltag.

Henrik Stagetorn
Formand

Justitsministeriet
Lovafdelingen

23. september 2009

Sagsnr. 2009-740-0371 – Høringssvar over udkast til forslag til lov om ændring af retsplejeloven, lov om Domstolsstyrelsen og lov om retsafgifter (Dommeruddannelse, transmission af tekst under retsmøder, fri proces i sager om ægteskab eller forældremyndighed og retsafgift).

Ved brev af den 2. september 2009 har Justitsministeriet anmodet Landsforeningen af Forsvarsadvokater om en udtalelse vedr. ovennævnte udkast til ændring af retsplejeloven m.fl.

Landsforeningen har ved en tidligere påtænkt ændring af retsplejeloven, sagsnr. 2005-749-0084 – forbud mod mobiltelefoner m.v. i retslokaler og ophævelse af rettergangs bøder, afgivet høringssvar, hvori Landsforeningen fandt det betænkeligt, at det dengang tiltænkte forbud kunne udstrækkes til også at gælde advokater.

Det fremgår af bemærkningerne til det nuværende lovforslag, at ulovlig brug af bl.a. mobiltelefoner udgør en trussel mod den sikkerhed og tryghed, som vidner, lægdommere, brugere og ansatte hos domstolene bør nyde.

Landsforeningen har forståelse for hensynet bag et forbud mod transmission af tekst for andre end aktørerne, idet der i særlige sager kan være anledning til at forbyde transmission af tekst under et retsmøde.

Med en vedtagelse af det nuværende lovudkast, vil der således primært gælde et generelt forbud for andre personer end de i § 32, stk. 3, 1. pkt. nævnte mod at transmittere tekst under retssagen, medmindre retten undtagelsesvis tillader dette.

Det skal dog bemærkes, at bestemmelsen tillige hjemler, at retten på ethvert tidspunkt, kan udvide forbuddet til også at gælde de i lovudkastets § 32, stk. 3, 1. pkt. nævnte personer, heriblandt advokater.

Landsforeningen finder det generelt betænkeligt, at tillade en indskrænkelse af advokaters adgang til brug af tekniske apparater i forbindelse med et retsmøde. Landsforeningen skal hertil bemærke, at der under et retsmøde kan opstå situationer, hvor det er nødvendigt at undersøge spørgsmål, som kræver at der transmitteres tekst under retsmødet.

Landsforeningen har særligt hæftet sig ved ordlyden af den foreslåede § 32, stk. 3, hvorefter retten på ”*ethvert tidspunkt*” kan lade forbuddet omfatte advokater. Landsforeningen bemærker endvidere, at denne formulering ikke særligt begrænser rettens adgang til at udvide forbuddet.

Det bemærkes, at Landsforeningen ikke er bekendt med tilfælde, hvor advokaters brug af tekniske apparater, har medført en trussel mod vidner mv. eller påvirket afviklingen af retssagen i øvrigt. Der bør således allerede på denne baggrund ikke være anledning til at lade advokater være omfattet af forbuddet mod transmission af tekst under retsmødet.

I relation til forslaget om at videreføre overgangsordningen vedrørende de økonomiske betingelser for fri proces i sager om ægteskab og forældremyndighed kan Landsforeningen tilslutte sig forslaget.

Landsforeningen finder afslutningsvis ikke grundlag for at komme med bemærkninger til lovforslagets øvrige ændringer.

Henrik Stagetorn

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Strafferetskontoret

Amagertorv 11
2. oktober 2009

Vedr.: Sagsnr. 2009-730-0961. Høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om Det Centrale Dna-profil-register (Frist for sletning af oplysninger om dna-profiler vedrørende sigtede, men ikke dømte personer).

Justitsministeriet har den 9. september d.å. anmodet om Landsforeningens bemærkninger til ovennævnte udkast, der har været forelagt foreningens bestyrelse.

Bestyrelsen finder på baggrund af dommen afsagt af Menneskerettighedsdomstolen den 4. december 2008 (S og Harper mod Storbritannien), at det ikke er fuldt tilstrækkeligt, at den danske stat blot vender tilbage til retstilstanden inden lovændringen i 2005, hvor man kunne opbevare ikke-dømte personers dna-profil i 10 år.

I dommen af 4. december 2008 blev der foretaget en undersøgelse af medlemsstaternes regler og praksis. Det viste sig, at "det store flertal af medlemsstater med aktive dna-databaser som hovedregel stillede krav om fjernelse eller destruktion af prøver og dna-profiler enten umiddelbart i forlængelse af frifindelse eller tiltalefrafald eller efter en vis begrænset periode", og at Menneskerettighedsdomstolen nærede "en særlige betænkelighed ved den risiko for stigmatisering, der følger af, at personer, der ikke er blevet dømt for nogen forbrydelse, og som således har ret til at blive formodet uskyldige, behandles på samme måde som domfældte personer."

Som loven kommer til at se ud med den foreslåede tilføjelse til § 3, vil registreringen skulle slettes straks, når sigtelsen opgives som grundløs (uændret § 3, stk. 1, nr. 1), hvorimod den frifundne skal behandles som "alligevel eller måske skyldig" i en lang årrække.

På den baggrund er det måske lidt dristigt at tro, at en opbevaring i 10 år skulle være i overensstemmelse med Konventionen, blot fordi den er tidsbegrænset. Det er også svært at se begrundelsen for, at en frist, navnlig af den foreslåede længde, skal regnes fra afgørelsesdatoen og ikke fra gerningstidspunktet eller prøveudtagningstidspunktet. Der etableres således ikke en fast grænse for, hvor længe en frifundet person skal tåle at være registreret.

Bestyrelsen finder, at en dna-profil for personer, der ikke dømmes, skal slettes inden for den kortest mulige frist, der giver politiet rimelig tid til at få det gjort. I så fald er det selvfølgelig i orden, at den regnes fra afgørelsesdatoen, så fristen alene er begrundet i praktiske hensyn.

Bestyrelsen finder anledning til at rejse spørgsmålet om, hvorvidt der bør være adgang til - selv i den mest bagatelagtige sag - at optage dna, jfr. retsplejelovens § 792 b, stk. 1, "med henblik på senere identifikation". Efter bestyrelsens opfattelse bør adgangen indskrænkes til mistanke om alvorlig kriminalitet og ikke blot ved en straffesramme på 1 år og 6 måneder og uden indikationsbetingelse, hvilket allerede var fremme som kritikpunkt ved lovændringen tilbage i 2005.

Justitsministeriets argumentation for, at man blot administrativt vil ændre reglerne vedr. opbevaring af biologisk materiale, forekommer ikke overbevisende. Det må af hensyn til borgernes retssikkerhed være ønskeligt, at de får et i loven formuleret retskrav på, at materialet slettes ved frifindelse eller påtaleopgivelse.

Tilsvarende gælder, for så vidt angår fingeraftryk.

Reglerne for sletning af materiale kunne evt. tilføjes de steder i retsplejeloven, der omhandler de pågældende tvangsindgreb.

Bestyrelsen benytter lejligheden til at minde om, at man i forbindelse med 2005-loven afgav et hørings svar af 19. august 2004, hvor man rejste spørgsmålet om domfældtes betaling af sagsomkostninger. Bestyrelsen skrev:

"Der er intet naturgivent i, at staten skal have fuld regres mod den domfældte for sagsomkostninger, særligt ikke, når det beror mere på organisatoriske tilfældigheder, om politiet lader undersøgelsen foretage ved egne teknikere eller sender opgaven ud af huset.

Undersøgelse vedr. fingeraftryk, ballistik, spor og skriftundersøgelser udføres af politiet selv og udløser ikke ekstra sagsomkostninger.

Dna-undersøgelser udløser derimod efterfølgende regninger på sagsomkostninger, der kan være økonomisk ruinerende og dermed medvirkende til yderligere social deroute oven på afsoningen.

Eksempelvis verserer der en sag for øjeblikket med en regning på kr. 188.000 for Dna-analyser i en voldssag (undersøgelser, som efter det oplyste ikke fik betydning for skyldspørgsmålet).

Efter sigende skulle en gruppe under Justitsministeriet være i gang med at undersøge, hvor meget domfældte skal betale i sagsomkostninger. Vedtages lovforslaget, haster det med at få færdiggjort disse overvejelser. Der kan bruges mange penge på at få foretaget sporprøver med Dna-analyser i selv den almindeligste sag om tyveri eller brugstyveri."

Det er ikke lykkedes bestyrelsen at få en dialog hverken med Justitsministeriet eller anklagemyndigheden herom i de forløbne år.

På bestyrelsens vegne
Elsebeth Rasmussen

Våbenloven - Knive

Våbenlovens § 10

T havde lånt sin fars kassevogn, hvori lå en kniv. Under dissens fandt byretten, at T ikke derved var kommet i besiddelse af faderens kniv, hvorfor han blev frifundet.

Københavns Byret SS 2-16086/2009, 12/8 2009

T på 28 år var tiltalt for i april 2009 om eftermiddagen i en varebil at have været i besiddelse af en dolk med en klinge på 11 cm.

Anklagemyndigheden nedlagde påstand om fængselsstraf. T påstod frifindelse. Han oplyste om sine personlige forhold bl.a., at han var konservatorieuddannet musiker.

Rettens begrundelse og afgørelse:

"Tiltalte har forklaret, at han havde lånt faderens kassevogn til brug for en vens flytning, at han vidste, at der i kassevognen lå en kniv, der tilhørte faderen, og at tiltalte ikke skulle bruge kniven til noget i forbindelse med flytningen.

To dommere finder, at tiltalte ved alene at sætte sig ind i og benytte faderens kassevogn ikke er kommet i besiddelse af faderens kniv, uagtet at tiltalte vidste, at kniven lå i kassevognen. Disse dommere bemærker, at kniven må anses som en del af kassevognens inventar. Disse dommere stemmer for at frifinde tiltalte.

En dommer finder, at tiltalte ved at have rådighed over og benytte faderens kassevogn, hvori der lå en kniv, hvilket tiltalte var bekendt med, har været i besiddelse af kniven. Herefter, og idet der ikke ses at have foreligget et anerkendelsesværdigt formål stemmer denne dommer for at domfælde i overensstemmelse med den rejste tiltale.

Der træffes afgørelse efter stemmeflertallet.

Idet tiltalte er frifundet for den rejste tiltale, tages påstanden om konfiskation ikke til følge."

I Tfk 2009 er gengivet en række landsretsafgørelser, hvor landsretterne udmåler straffene til det, politikerne ønskede, nemlig **7 dages fængsel**, således side 498 (= U 2009.2032 Ø) holdt en kniv kortvarigt for en ven på gaden (dissens for bøde). Side 545 Ø udlænding havde kniv på Roskilde-festivalen (dissens for bøde på grund af manglende kendskab til danske regler). Side 557 V om formiddagen på gaden fundet i besiddelse af alm. bestikkniv.

I Lf. Medd er der i indeværende år refereret følgende afgørelser: 50/2009 V, hobbyknive i bil, 7 dage; 51/2009 Ø, springkniv på gaden om natten, 7 dage (diss. for at stadfæste byrettens betingede straf); 69/2009 B, frifindelse mht. køkkenkniv i bil, som K troede, at politiet havde taget ved en tidligere ransagning; 83/2009 Ø, vens 2 knive fra fisketur i T's bil, frifindelse på grund af manglende tilregnelser fsva den ene kniv, formildende omstændigheder, bøde.

Landsforeningens Meddelelse 87/2009

Våbenloven - Baseballbat

Våbenlovens § 4

T var på vej hjem fra baseballspil med fire kammerater og blev stoppet i sin bil med et bat. Det var et anerkendelsesværdigt formål, hvorfor han blev frifundet i dette forhold.

Retten på Frederiksberg nr. 1-4401/2009, 27/8 2009

T på 22 år var i forhold 1 tiltalt for overtrædelse af våbenlovens § 4, stk. 2, ved i november 2008 ca. kl. 21.30 i Nordvest-kvarteret at have besiddet et slagvåben i form af et sølvfarvet baseballbat i sin bil.

Forhold 2 drejede sig om ved en senere lejlighed at have været i besiddelse af 0,8 g hash til eget brug.

Der var påstand om fængselsstraf. T nægtede forhold 1, men erkendte forhold 2.

T havde to tidligere overtrædelser af våbenloven, senest en bødevedtagelse på 3.000 kr. i 2006 for besiddelse af en totenschläger.

Rettens begrundelse og afgørelse:

"Efter tiltaltes forklaring finder retten det sandsynliggjort, at tiltalte om aftenen den 1. november 2008 havde været ude og spille baseball med 4 kammerater på en græsplæne ved Frederikssundsvejens skole og var på vej hjem i bil med en af disse kammerater, da han blev stoppet af politiet. Under disse omstændigheder finder retten, at tiltalte var i besiddelse af baseballbatter med henblik på sportsudøvelse og dermed et anerkendelsesværdigt formål. Efter det anførte frifindes tiltalte i dette forhold."

T blev efter erkendelsen fundet skyldig i forhold 2, der blev takseret til en bøde på 2.000 kr. Statskassen betalte sagens omkostninger.

- oo0oo -

Se modsætningsvis TfK 2009.499 Ø, hvor T fik en bøde for bl.a. besiddelse af et baseballbat i 2007 i en bil, uden at T aktuelt skulle spille baseball eller tilsvarende spil.

Landsforeningens Meddelelse 88/2009

Færdselsloven - Vigepligt - Manddrab, uagtsomt - Frifindelse efter straffeloven og for betinget frakendelse

Færdselslovens § 26 og straffelovens § 241

T var tiltalt for at have ført lastbil med påhængervogn ind i et kryds med ubetinget vigepligt, hvorved en motorcyklist blev ramt og døde af kvæstelserne. I byretten blev hun med dissens frifundet for førerretsfrakendelse og overtrædelse af straffeloven, men alene idømt en bøde. Landsretten stadfæstede byrettens afgørelse, også med dissens (3-3).

ØL 8. afd. a.s. nr. S-769/09, 30/6 2009

T på 43 år var tiltalt for overtrædelse af færdselslovens § 3, stk. 1, og § 26, stk. 2, samt straffelovens § 241, ved i september 2008 om eftermiddagen at have ført lastbil med påhængsvogn ind i et kryds med ubetinget vigepligt. Der skete sammenstød med en motorcyklist, der døde af de tilføjede kvæstelser.

Der var påstand om bøde og betinget frakendelse. T nægtede sig skyldig. Hun var ustraffet.

T forklarede bl.a., at hun kørte på stedet næsten hver dag og i den samme lastbil. Man måtte køre 60 km/t på strækningen. Inden hun kørte ud på den mere betydende vej B,

holdt hun helt stille ved stoplinien og orienterede sig til begge sider, fordi hun vidste, at de trafikanter, der kørte på B-vej, til tider kørte meget stærkt.

Hun havde ikke set motorcyklisten, som kom fra hendes højre side. Hun vidste ikke, hvor stærkt han kørte. Hun var sikker på, at der ikke var nogen trafikanter på den krydsende vej, da hun kørte over stoplinien. Der var ikke særlig gode oversigtsforhold på stedet på grund af et sving, samt at det gik lidt op ad bakke. Det var ikke muligt at nå at se den krydsende trafik, når den kom med 80 km/t eller mere. Hun mente, at lastbilen var nået op på 10-15 km/t, da ulykken skete.

Et vidne V forklarede bl.a., at han kom fra syd, hvor oversigtsforholdene var dårligere på grund af bakkeforløbet, og fortsatte:

"Man kan godt holde for fuldt stop og samtidig se trafikanterne på B-vej. Det er ikke nødvendigt at trille frem. Det kan dog være et problem, hvis den krydsende trafik kører meget stærkt, hvilket ofte sker. Det er derfor et farligt kryds. Han kørte selv højst 50 km/t, fordi han kørte med trailer. Han så både lastbilen og motorcyklen, inden ulykken skete. Han ved ikke, om lastbilen holdt helt stille ved fuldt stop skiltet, eller om den kørte ganske langsomt frem. Han kan ikke huske, om han så lastbilen placeret før eller efter stoplinien. Han var nødsaget til at bremse op for ikke at køre ind i lastbilen. Det undrer ham, at lastbilchaufføren ikke så ham. Han ved ikke, hvorfor lastbilchaufføren ikke så ham, og han kan ikke komme med en forklaring herpå. Han så motorcyklen, da han bremsede op. Motorcyklen var 100 meter fra midten af krydset, og da var han selv lidt tættere på krydset. Først så han motorcyklen i fuldt udsyn, mens han så frem foran trækkeren. Han stod ud af sin bil, da den var bremsset helt op, og så herefter motorcyklisten ved at kigge mellem lastbilens trækker og hænger. Han havde øjenkontakt med motorcyklisten. Han ved ikke, hvor stærkt motorcyklisten kørte. Han havde måske kørt mellem 70 km/t til 80 km/t. Han kørte ikke meget for stærkt. Motorcyklisten bremsede ikke op, hvilket han ikke forstod. Motorcyklen begyndte at slingre. Motorcyklisten gik i panik og motorcyklen slingrede mere og mere. Til sidst ramte motorcyklisten det andet hjulsæt på lastbilen."

Byrettens bemærkninger:

"Det kan lægges til grund, at tiltalte har overtrådt sin ubetingede vigepligt og forvoldt trafikuheld, hvorfor hun har overtrådt færdselslovens § 3, stk. 1, og § 26, stk. 2.

To dommere udtaler herefter:

Det kan efter vidneforklaringen lægges til grund, at forurettedes afstand til krydset var længere end vidnets, og at forurettede kørte så hurtigt, at han i modsætning til

vidnet ikke var i stand til at bremse op. Der er efter bevisførelsen ikke grundlag for at tilsidesætte tiltaltes forklaring om, at hun havde holdt stille ved stoplinien, inden hun satte i gang, og på baggrund af de foreliggende fotos tyder alt på, at vidnets udsyn har været bedre end tiltaltes, hvis spejle ifølge de tekniske oplysninger kan have skjult forurettede, da hun orienterede sig mod højre. Det bemærkes endeligt, at der ikke har været forevist et foto til illustration af en lastbilchaufførs udsyn, holdende ved stoplinien.

Under disse omstændigheder findes der ikke at være et fuldt tilstrækkeligt grundlag for at frakende tiltalte førerretten betinget eller kende hende skyldig i uagtsomt manddrab.

En dommer udtaler:

Tiltalte findes at have tilsidesat så væsentlige hensyn til færdselssikkerheden, at hun skal frakendes førerretten betinget, men dødsfaldet findes at være en hændelig følge af hendes kørsel, så denne dommer er enig i frifindelsen for straffelovens § 241.

Der afsiges dom efter stemmeflertallet.

Straffen fastsættes til en bøde på 1.500 kr., jf. færdselslovens § 118, stk. 1, nr. 1, jf. § 3, stk. 1 og § 26, stk. 2.

Forvandlingsstraffen er fængsel i 6 dage."

Anklagemyndigheden ankede med påstand om domfældelse efter anklageskriftet samt skærpe. T påstod frifindelse, subsidiært stadfæstelse.

T forklarede supplerende bl.a., at hun bremsede op inde i krydset, da hun ud af øjenkrogen fra højre side så en bevægelse. Der kunne i hendes blinde vinkel omkring sidespejlet gemme sig en bil. Det var normal procedure, at hun lænede sig frem, når hun skulle orientere sig. Hun gentog, at oversigtsforholdene var dårlige i krydset, og hun orienterede sig derfor bedre end ellers.

Vidnet V forklarede bl.a., at han inden sammenstødet var standset op, fordi han kunne se, at det ville gå galt. Han kunne hele tiden se lastbilen. Han så først motorcyklen, da lastbilen var nogle få meter ud over kantlinien. Motorcyklen befandt sig 100 m væk fra vidnet. Det undrede V, at motorcyklisten tilsyneladende ikke bremsede, og at motorcyklisten efterfølgende begyndte at slingre. Det så for vidnet ikke ud, som om lastbilen bremsede.

En bilinspektør B forklarede:

"Hvis farten på motorcyklen var 70 km/t, ville standselængden være på 43 meter med en reaktionstid på omkring et sekund. Hvis motorcyklen kørte med 80 km/t med en reaktionstid på et sekund, ville standselængden være på 53 meter. Hvis motorcyklisten kørte 70 km/t, og der regnes med en reaktionstid på 2 sekunder, ville standselængden være på 63 meter.

Over en strækning på 20 meter kan motorcyklen have ligget skjult i den blinde vinkel på grund af lastbilens spejle. Tidsmæssigt svarer de 20 meter til omkring et sekund. De bremsespor på ca. 50-60 cm, som lastbilen afsatte, tyder på, at lastbilens hastighed højst kan have været på 20 km/t ude i krydset. Han kan ikke sige, at lastbilen ikke har holdt stille, men det har i givet fald kun været i kort tid.

Der var tydelige slidmærker på motorcyklens bagdæk af, at den havde bremsset. Hvis der bliver bremsset på baghjulene, vil motorcyklen ofte slingre. Baghjulsbremsen bremser ca. 20 % af den samlede bremseevne. Vidnet kan ikke oplyse noget om motorcyklens hastighed inden sammenstødet."

Landsrettens begrundelse og resultat:

"Efter bevisførelsen for landsretten, herunder forklaringerne fra tiltalte og fra bilinspektør B, må det lægges til grund, at tiltalte kortvarigt holdt stille, inden hun kørte ud i krydset.

3 voterende udtaler herefter:

På baggrund af vidneforklaringerne og de foreliggende oplysninger om forløbet af B-vej, lægger vi til grund, at tiltalte, hvis hun havde udvist fornøden agtpågivenhed, havde haft mulighed for at se motorcyklisten, inden hun kørte ud i krydset. Vi finder herefter, at hun ved sin kørsel ud i krydset og i sin kørsel ind i motorcyklistens vognbane under de foreliggende omstændigheder har gjort sig skyldig i overensstemmelse med anklageskriftet, herunder at tiltalte har tilsidesat væsentlige hensyn til færdselsikkerheden.

Vi stemmer derfor for at domfælde i overensstemmelse med tiltalen og for at tage påstanden om betinget førerretsfrakendelse til følge.

3 andre voterende udtaler:

Ifølge V's forklaring kørte motorcyklisten for stærkt. Sammenholdes dette med de øvrige foreliggende oplysninger om motorcyklistens kørsel og opbremsning finder vi ikke, at det kan afvises, at motorcyklisten kørte væsentligt stærkere end det tilladte. Herefter og når der samtidig henses til de foreliggende oplysninger om forløbet af B-vej og til udsynet fra M-vej, finder vi ikke, at det kan afvises, at tiltalte først kunne se motorcyklisten, efter at tiltalte havde passeret stoplinjen og var kørt ud i krydset. Ud fra en samlet vurdering af sagens omstændigheder, finder vi det herefter ikke bevist, at tiltalte ved kørslen med lastbilen har udvist en sådan uagtsomhed, at hun er skyldig i overtrædelse af straffelovens § 241, ligesom vi ikke finder, at tiltalte under de anførte omstændigheder har tilsidesat væsentlige hensyn til færdselssikkerheden.

Vi finder, at tiltalte med sin kørsel i krydset har gjort sig skyldig i overtrædelse af færdselslovens § 3, stk.1 og § 26, stk. 2, og stemmer derfor for at stadfæste byrettens dom.

Der afsiges dom efter det for tiltalte gunstigste resultat.

Herefter stadfæstes byrettens dom."

Landsforeningens Meddelelse 89/2009

Vold - Medvirken - Trusler - Unge lovovertrædere - Betinget straf

Straffelovens § 23, § 56, § 244 og § 266

4 tiltalte i alderen 16-21 år var med beskrivelsen "i forening" tiltalt for forskellige former for vold i form af spark, slag og tramp bl.a. i hovedet mod A og B, ligesom de alle var tiltalt for trusler. Det blev lagt til grund, at alle havde deltaget i overfaldet, der ikke var gået ud over, hvad der i situationen kunne forventes. Derimod blev kun 2 af dem fundet skyldige i de trusler, de hver især havde udøvet.

Den 21-årige T₁ blev idømt 60 dages fængsel betinget af samfundstjeneste i 60 timer (dissens for ubetinget straf), T₂ og T₄ på hver 17 år en betinget straf på 60 dage, T₃ på 16 år, men på gerningstidspunktet kun 15 år, en fællesstraf på 4 måneder betinget, idet der var en tidligere voldsdom.

Københavns Byret SS 4-15882/2009, 11/8 2009

T₁ på 21, T₂ og T₄ på 17 og T₃ på 16 år var alle tiltalt for overtrædelse af straffelovens § 244, for T₃ tillige § 247, stk. 1, ved i juni 2009 om natten på Strøget i København i forening at have tildelt A mindst et flyvespark i ryggen, hvorved han faldt til jorden,

og herefter, da A igen stod oprejst, at have tildelt ham flere slag i hovedet samt tildelt B et knytnæveslag i hovedet, hvorved denne faldt til jorden, hvorefter de tildelte ham adskillige slag, spark og tramp i hovedet og på kroppen, imens B lå værgeløs på jorden.

Alle var i forhold 2 tiltalt for overtrædelse efter straffelovens § 266, ved i forbindelse med forhold 1 at have truet A, B og C gentagne gange ved at have udtalt, at de var i besiddelse af en kniv og en pistol, samtidig med at de spurgte, "om de gerne ville dø" eller lignende, ligesom de holdt flaskehalsen af en smadret glasflaske op i ansigtet på C og spurgte, "om han ville dø" eller lignende, hvilket alt var egnet til at fremkalde alvorlig frygt for A, B og C's liv, helbred eller velfærd.

Endelig var T₁ alene tiltalt for besiddelse af 0,55 g kokain til eget forbrug.

Anklagemyndigheden nedlagde påstand om fængselsstraf.

T₁ og T₂, der var brødre, erkendte sig delvist skyldige. De øvrige nægtede sig skyldige.

Det fremgik bl.a. af forklaringerne - dommen er på 11 sider - at T₁ var meget fuld af kokain og hash. Da han kom ud fra en kiosk, var der gang i noget vold. Han havde lagt én ned og slået ham 1-2 gange med knyttet næve. Han huskede ikke at have sparket.

T₂ forklarede bl.a., at han var rimelig fuld af hash og kokain. Da han kom ud fra kiosken, var slagsmålet i gang. Han hoppede op med begge ben og sparkede én i ryggen mellem skulderbladene. Den anden kom ned at ligge. T₂ slog ham 3-4 gange med knyttet hånd og gav ham 5-6 spark. Der var kraft på. Det var rigtigt, at han trampede på den anden, men det var ikke hans hensigt at gøre skade.

En fra den anden gruppe truede med at smadre T₂, der derefter samlede en smadret romflaske op og holdt om halsen. Han stak den op mod halsen på en af de andre. De andre tiltalte sagde, at han skulle smide flasken, hvilket han gjorde.

T₃ var også fuld af hash og kokain. Volden var ikke noget, de havde aftalt. Selv havde T₃ tildelt en fra den anden gruppe et hårdt spark på armen, da denne rejste sig truende op. Han skulle blive liggende og skulle ikke begynde på noget.

T₄ var også fuld af hash og kokain. Han var gået ud af kiosken sammen med T₃ og havde spurgt den anden gruppe, om de havde en krone. De svarede lidt flabet og gik bare videre. Hans egen gruppe gik 10-20 m bag ved de andre. T₂ spurgte, om han

skulle løbe op til dem. T₄ svarede ja, og T₂ løb op og hoppede op og sparkede en af dem i ryggen. Hvis T₂ havde spurgt, om han skulle sparke, havde T₄ også sagt ja til det. (Forklaringen gik herefter på, hvad de øvrige tiltalte havde gjort).

De overfaldne forklarede bl.a., at de blev standset af 3-4 drenge, der ville have en krone. Da de overfaldne ikke havde nogle penge, blev de andre meget truende. A havde efter nedtælling fra 5 til 0 fået et hårdt spark i ryggen, hvorved han faldt. B var også nede at ligge, og der stod 3 rundt om ham og sparkede ham. Det var T₄, der var lederen og den, der startede det, men de tre andre var med på det.

T₁ og T₄ var ikke tidligere straffet af betydning for sagen. T₂ var ustraffet. T₃ var i marts 2009 for overtrædelse af § 119, stk. 1, idømt 40 dages fængsel betinget.

Rettens begrundelse og afgørelse:

"Ad forhold 1

Ved de afgivne forklaringer er det bevist, at de forurettede blev udsat for vold som beskrevet i anklageskriftet, idet det dog ikke kan lægges til grund, at det var et knyt-næveslag, der førte til, at B faldt til jorden. Det er endvidere bevist, at de tiltalte alle deltog i overfaldet på de forurettede, og de findes alle strafferetligt ansvarlige for den samlede voldsudøvelse, der ikke er gået ud over, hvad der i situationen kunne forventes. Der har ikke foreligget slagsmål, jf. straffelovens § 248, og der foreligger ikke for nogen af de tiltalte straffrihed efter straffelovens § 13, stk. 1 eller 2. De tiltalte findes herefter i det anførte omfang skyldige i tiltalen.

Ad forhold 2

Ved tiltalte T₂'s erkendelse, der bestyrkes af sagens øvrige oplysninger, er det bevist, at han truede C med en flaske som beskrevet i tiltalen. Det er ikke bevist, at andre af de tiltalte truede med flasken. Det er endvidere ved de afgivne forklaringer bevist, at tiltalte T₄ truede de forurettede på livet, idet han foregav at være i besiddelse af kniv og pistol. De omhandlede trusler findes alene at kunne tilregnes henholdsvis T₂ og T₄, der hver især findes skyldige i det anførte omfang."

T₁ blev på sin erkendelse fundet skyldig i forhold 3.

Retten fortsatte:

"Straffen fastsættes for de tiltalte T₂ og T₄ til fængsel i 60 dage, jf. straffelovens § 244 og § 266.

Straffen fastsættes for tiltalte T₁ til fængsel i 60 dage, jf. straffelovens § 244 og § 266 og bekendtgørelse om euforiserende stoffer § 27, stk. 1, jf. § 3, jf. bilag liste 1, liste B, nr. 37.

Straffen fastsættes for tiltalte T₃ til fængsel i 4 måneder, jf. straffelovens § 244, jf. § 247, stk. 1. Straffen omfatter også den betingede straf i dommen af 19. marts 2009, jf. straffelovens § 61, stk. 2.

Retten har ved strafudmålingen for alle de tiltalte lagt vægt på på den ene side, at der er tale om meningsløs, uprovokeret gadevold, og på den anden side voldens begrænsede følger. For de tiltalte T₂, T₃ og T₄ har retten som formildende omstændighed lagt vægt på deres unge alder. For tiltalte T₃ har retten som skærpende omstændighed lagt vægt på, at han tidligere er idømt en betinget straf for vold, og at forholdet er begået i prøvetiden.

Retten finder, at straffene for de tiltalte T₂ og T₄ kan gøres betingede på vilkår som nedenfor bestemt. Retten har herved lagt vægt på de tiltaltes unge alder, og på at de ikke tidligere er straffet for vold. Retten finder det endvidere undtagelsesvist forsvarligt uanset T₃'s tidligere dom for vold også at gøre straffen for ham betinget. Retten lægger herved vægt på, at han var 15 år på gerningstidspunktet, og endvidere på oplysningerne om en positiv udvikling i hans personlige forhold.

To af rettens medlemmer finder endvidere, at også straffen for tiltalte T₁ kan gøres betinget med vilkår om samfundstjeneste og om behandling imod misbrug af euforiserende stoffer som nedenfor bestemt. Disse voterende lægger herved vægt på hans forholdsvis unge alder, at han er ustraffet og på de begrænsede følger af den udøvede vold.

Et af rettens medlemmer bemærker, at T₁ var 21 år på gerningstidspunktet, og finder efter overfaldets karakter ikke grundlag for at gøre straffen betinget, ej heller med vilkår om samfundstjeneste.

Der træffes afgørelse efter stemmeflertallet."

T₁'s dom blev gjort betinget af 1 års tilsyn, 60 timers samfundstjeneste og behandling mod misbrug af euforiserende stoffer.

De øvriges domme var betinget af 2 års prøvetid og foranstaltninger efter serviceloven indtil det fyldte 18. år.

Varetægtsfængsling - Udeblivelse fra retsmøder - Fængsling in absentia?

Retsplejelovens § 762 og § 764

Politiet var blevet træt af, at det ikke lykkedes at anholde T til en hovedforhandling, og da dommeren ikke ville varetægtsfængsle T, gik man i stedet i grundlovsvagt og fik retten til at varetægtsfængsle T in absentia. Landsretten fandt ikke, at betingelserne herfor var opfyldt, jfr. RPL § 764, og ophævede kendelsen.

ØL 6. afd. kære nr. S-2460-09, 8/9 2009

T var ved anklageskrift og fem tillægsanklageskrifter tiltalt for tyveri, lov om euforiserende stoffer, våbenloven og vold m.v. De 22 forhold var begået i perioden november 2006 til november 2008. T mødte til første retsmøde i september 2008, hvor sagen blev udsat på personundersøgelse. T mødte hverken i oktober 2008, i juni 2009 eller den 27/8 2009. Til de to sidste retsmøder var der afsagt anholdelsesbeslutning, men det var ikke lykkedes politiet at anholde T inden for 24 timer.

Anklagemyndigheden gik så til Københavns Byrets Grundlovsafdeling med henblik på at få varetægtsfængslet T, hvilket retten imødekom den 1/9 2009 i T's fravær efter RPL § 762, stk. 1, nr. 2.

Kendelsen var sålydende:

"Efter de foreliggende oplysninger er der begrundet mistanke om, at T har gjort sig skyldig i de rejste sigtelser.

Det lægges til grund, at T alene er udeblevet fra et retsmøde, hvortil han var lovligt tilvarslet, og retten finder på den baggrund ikke, at der er bestemte grunde til at antage, at han bevidst unddrager sig forfølgningen i sagen. Betingelserne efter retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 1, er herefter ikke opfyldt.

På baggrund af oplysningerne om T's tidligere domme og den omstændighed, at sagen nu foruden anklageskriftet af 3. juli 2007 også omfatter 5 tillægsanklageskrifter og yderligere 4 sigtelser, er der bestemte grunde til at frygte, at han på fri fod vil begå ny ligesindet kriminalitet.

Herefter er betingelserne i retsplejelovens 762, stk. 1, nr. 2 opfyldt.

Thi bestemmes:

T fængsles.

Retten bemærkede, at T i medfør af retsplejelovens § 764, stk. 2, skal fremstilles i retten inden 24 timer efter, at han antræffes."

Advokaten kærede afgørelsen til landsretten, der ophævede kendelsen, da der ikke forelå særlige grunde til at fravige retsplejelovens udgangspunkt, hvorefter sigtede skal være til stede under retsmødet.

Det fremgik af retsbogen for 27/8 2009 og forsvarerens kæreskrift, at anklagemyndigheden allerede under den forgæves hovedforhandling den 27/8 2009 havde begæret T varetægtsfængslet. Retten tog imidlertid ikke stilling hertil, men udsatte domsforhandlingen til april 2010.

Landsrettens kendelse gengives nedenfor:

"T, der ikke har været til stede i retsmødet, har ved den beskikkede forsvarer, advokat A, kæret Københavns Byrets kendelse af 1. september 2009 (SS 90.20535/2009), hvorved han i medfør af retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 2, skal varetægtsfængsles som sigtet for tyveri, vold og forsøg herpå samt overtrædelse af lov om euforiserende stoffer og overtrædelse af våbenloven m.m. Kendelsen er tillige kæret af anklagemyndigheden med påstand om, at der subsidiært sker varetægtsfængsling efter retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 1.

Forsvareren og anklagemyndigheden har indgivet kæreskrifter.

T, der er tidligere straffet, er tiltalt for i tiden 2006 til november 2008 at have begået ny kriminalitet, herunder for i maj 2007 at have overtrådt straffelovens § 244, jf. § 247, jf. til dels § 21. Han er endvidere sigtet i fire tilfælde, der efter det oplyste drejer sig om bl.a. butikstyveri og et hærværksforhold. T er ikke fremstillet i retten med krav om varetægtsfængsling i forbindelse med anholdelse i de forhold, for hvilke der er rejst tiltale eller sigtelse.

Efter retsplejelovens § 764, stk. 2, skal en sigtet, der er til stede her i landet, afhøres i retten om sigtelsen og have lejlighed til at udtale sig, inden afgørelsen træffes, med mindre retten finder, at fremstillingen af særlige grunde må anses for nytteløs eller skadelig.

Af forarbejderne til bestemmelsen fremgår bl.a. følgende, jf. betænkning 728/1974 om anholdelse og varetægt, s. 41:

"Det er en næsten selvfølgelig regel, at sigtede skal have adgang til at være til stede i det retsmøde, hvor bestemmelse om varetægt træffes. Kun hvis sigtede ikke er til stede her i landet, eller hvis retten af særlige grunde, f.eks. sigtedes sygdom, finder, at fremstilling af ham må anses for nytteløs eller skadelig for ham, bør retsmødet kunne afholdes uden hans tilstedeværelse. I så fald skal sigtede allerede efter gældende ret, jfr. retsplejelovens § 783, stk. 1, fremstilles for retten inden 24 timer, efter at han er indbragt her til landet, eller hindringen for hans fremstilling er ophørt.

Sigtede bør ikke blot have adgang til at være til stede og til at blive afhørt ("hørt") om sigtelsen. Han bør også have adgang til at udtale sig, inden kendelsen afsiges ..."

Der ses ikke i den foreliggende sag oplyst sådanne særlige grunde, at der er adgang til at fravige retsplejelovens udgangspunkt om sigtedes ret til at være til stede under grundlovsforhøret. Derfor ophæves byrettens kendelse.

T h i b e s t e m m e s :

Den af Københavns Byret den 1. september 2009 afsagte kendelse om varetægtsfængsling af T ophæves."

- oo0oo -

Forsvareren tilføjer, at han sikrede sig, at det nedsatte spærrekort blev ophævet, og at retsmødet i april 2010 blev opretholdt.

Landsforeningens Meddelelse 91/2009

Asyl - Gammel sag vedr. Irak - Første asylland vil ikke modtage ansøgere - Genoptagelse

Udlændingelovens § 7

Irakeren I var indrejst i 2001 (inden ændringen af udlændingelovens § 7, stk. 2, i 2002). Flygtningenævnet stadfæstede i 2002 afslaget på asyl, idet I isoleret set var omfattet af den dagældende § 7, stk. 2, men USA, hvor ansøgeren havde familie, der var anerkendt som flygtninge, kunne tjene som første asylland. Det lykkedes imidler-

tid ikke at få I udsendt til USA, og i 2008 anmodede Rigspolitiet Flygtningenævnet om at tage stilling til udsendelsesvilkårene, således at I kunne udsendes til Irak.

Sagen blev hjemvist til Udlændingesservice, der fastholdt afslaget efter § 7. Herefter blev sagen på ny behandlet i Flygtningenævnet.

Ansøgeren forklarede bl.a. under sagsbehandlingen, at det visum, han havde fået udstedt til USA, blev inddraget, da de amerikanske og danske myndigheder vurderede, at hans irakiske id-kort var falsk. I 2007 havde han fået at vide fra den amerikanske ambassade, at man ville tillade familiesammenføring, hvis han kunne fremskaffe gyldigt rejsedokument. Han kunne ikke efter 8 år rejse tilbage til Irak for at få udstedt nye dokumenter, idet han ikke under sit ophold i Danmark havde haft kontakt med venner og familie. Der var ikke nogen tilbage i Irak.

Flygtningenævnet gav ansøgeren asyl efter den dagældende § 7, stk. 2. Begrundelsen, der også indeholder oplysninger fra den tidligere asylsag, er gengivet nedenfor.

Flygtningenævnets beslutning af 10/9 2009

"Det har siden nævnets afgørelse af 16. oktober 2002 ikke været muligt at skaffe ansøgeren indrejsetilladelse i USA. Der foreligger således væsentlige nye oplysninger, som kan danne grundlag for genoptagelse af ansøgerens asylsag.

Da ansøgeren er indrejst og har søgt asyl den 26. marts 2001, skal asylansøgningen behandles efter de dagældende bestemmelser i udlændingeloven.

Ansøgeren blev ved nævnets afgørelse af 16. oktober 2002 anset for omfattet af dagældende udlændingelovs § 7, stk. 2. Ansøgeren er shia-muslim fra Bagdad med en assyrisk kristen ægtefælle. Ansøgeren har ikke længere familie i Irak og har ikke haft forbindelse med nogen i hjemlandet siden udrejsen.

Forud for udrejsen havde ansøgeren været langvarigt fængslet på grund af konflikten i forhold til det tidligere styre.

Flygtningenævnet finder, at ansøgeren ikke har sandsynliggjort grundlag for opholdstilladelse efter udlændingelovens § 7, stk. 1.

USA kan efter det anførte ikke længere anses for at være ansøgerens 1. asylland, jf. udlændingelovens § 7, stk. 3.

Flygtningenævnet finder endvidere, at ansøgeren fortsat er omfattet af dagældende udlændingelovs § 7, stk. 2. Flygtningenævnet har herved henset til princippet i udlændingelovens § 19 og bemærker, at de danske asylmyndigheder endnu ikke i medfør af udlændingelovens § 19 har rejst sager om inddragelse af opholdstilladelse for herboende irakere med opholdstilladelse efter udlændingelovens § 7 med henvisning til de ændrede forhold.

Flygtningenævnet meddeler på den baggrund I opholdstilladelse i medfør af udlændingelovens § 7, stk. 2, jf. lovbekendtgørelse nr. 191 af 20. marts 2001."

Landsforeningens Meddelelse 92/2009

Røveri - Unge lovovertrædere - Udvisning, frifindelse herfor, også betinget udvisning - Ungdomssanktion ikke idømt - Medvirken

Straffelovens § 23, § 74 a og § 288, udlændingelovens § 26

3 unge røvere på 17, 16 og 15 år idømt henholdsvis en fællesstraf på fængsel i 8 måneder, fællesstraf i 8 måneder og en delvist betinget straf på 6 måneder, heraf 3 måneder betinget. Retten frifandt den 17-årige for anklagemyndighedens udvisningspåstand. Han havde opholdt sig her i 11 år med sine forældre og 3 mindreårige søskende og havde ingen familie i Somalia. For den 15-årige afviste retten at idømme ungdomssanktion. Den 17- og 15-årige blev ikke dømt for, at den 16-årige havde affyret et skud mod en gæst med hardballpistol.

Retten på Frederiksberg nr. 2-1968/2009, 29/6 2009

A på 17, B på 16 og C på 15 år var tiltalt i forhold 1 for forsøg på røveri og legemsangreb efter § 245, for A og B's vedkommende jfr. § 247, stk. 1, ved i februar 2009 på en café med en kniv og hardballpistol at have forsøgt at få personalet til at udlevere penge, idet de indfandt sig maskerede, A holdt en kniv foran sig, og B råbte: "Dette er et røveri", hvorefter han affyrede et skud med hardballpistolen mod en af de tilstedeværende gæster, således at denne blev ramt i panden, hvilket røveri imidlertid mislykkedes, da flere gæster rejste sig og gik frem mod gerningsmændene, hvorefter de forlod stedet på en knallert, hvor C ventede.

Alle var tillige tiltalt for brugstyveri af knallerten, A for overtrædelse af våbenloven, da kniven var en butterflykniv, samt B for forsøg på overtrædelse af straffelovens § 124, idet han efter varetægtsfængslingen på en sikret institution havde været i besiddelse af en oplader til mobiltelefon og et Sim-kort.

Der var påstand om fællesstraf til A og B og ungdomssanktion til C, samt udvisning i 5 år af den 17-årige A.

A, B og C erkendte røveriforsøget, men nægtede overtrædelse af § 245. A påstod frifindelse for udvisning, og C påstod frifindelse for idømmelse af ungdomssanktion.

Forklaringerne i sagen, herunder af 3 vidner fra caféen, er ikke gengivet i dommen.

A var tidligere straffet i 2008 med betinget fængsel i 50 dage for § 244-vold. B havde ved samme lejlighed, ligeledes for § 244-vold, fået en betinget straf uden straffastsættelse, begge med en prøvetid på 2 år.

Kommunen havde vedr. C, der var ustraffet, anbefalet en dom med socialpædagogisk behandling i lokalområdet, og således at han blev fastholdt i skole og uddannelsesforløb.

Vedr. forhold 1 fastslog retten:

"Ved de tiltaltes erkendelse sammenholdt med de afgivne vidneforklaringer lægges det til grund, at de tiltalte er skyldige i forsøg på røveri som anført i anklageskriftet med den ændring, at det var tiltalte A, der råbte "det er et røveri", og at tiltalte A ikke holdt kniven frem for sig, men ned langs siden.

Det kan endvidere efter bevisførelsen lægges til grund, at tiltalte B i kort afstand sigtede på vidne V med hardballpistolen, hvorefter han affyrede et skud, der ramte V i panden. Under disse omstændigheder finder retten, at tiltalte B er skyldig i vold af særlig farlig karakter efter straffelovens § 245, stk. 1.

Idet ikke kan lægges til grund, at de tiltalte A og C har måttet påregne, at hardballpistolen ville blive anvendt til andet end at true med, har de ikke haft forsæt til overtrædelse af straffelovens § 245, stk. 1. De tiltalte A og C frifindes derfor for denne del af tiltalen."

A og C blev dømt for brugstyveri af knallerten. B, der troede, at knallerten var lånt, blev frifundet herfor. B blev tillige frifundet for § 124, da man ikke kunne tilsidesætte hans forklaring om, at han ikke var klar over, at de pågældende effekter lå i en ventilator på hans værelse.

Om A's forhold var der af Udlændingesservice udarbejdet en erklæring, hvoraf bl.a. fremgik, at han var blevet familiesammenført med sin herboende far i 1998 og havde

opholdt sig her i 11 år. Han gik i 9. klasse og boede sammen med forældrene og 3 mindreårige søskende. Hele hans familie var udrejst fra Somalia.

Det fremgik videre af erklæringen:

"... På baggrund af anklagemyndighedens oplysninger om kriminalitetens karakter, og om den pågældende forventes idømt en frihedsstraf af omkring 8 måneders varighed sammenholdt med de i udlændingelovens § 26, stk. 1 nævnte hensyn, kan Udlændingesservice tiltræde anklagemyndighedens indstilling om udvisningsspørgsmålet.

Udlændingesservice skal henlede opmærksomheden på, at en udvisning i medfør af udlændingelovens § 24 b kan gøres betinget, hvis der ikke findes at være fuldt tilstrækkeligt grundlag for at udvise den pågældende efter §§ 22-24, fordi udvisning må antages at virke særlig belastende, jf. § 26, stk. 1. ..."

Der var under sagen fremlagt en fødselsattest, hvorefter A skulle være et år yngre. Der var indsendt ansøgning om ændring af personnummer.

Alle de tiltalte havde siddet varetægtsfængslet fra røverforsøget til forskellige datoer i maj, ca. 3 måneder.

Retten idømte A og B fællesstraffe af fængsel i 8 måneder og bemærkede vedr. C, at der, henset til de indhentede oplysninger fra Socialforvaltningen, ikke var grundlag for idømmelse af ungdomssanktion. Straffen blev udmålt til fængsel i 6 måneder, heraf 3 måneder betinget.

Vedr. udvisningspåstanden for A bemærkede retten:

"Bl.a. henset til tiltalte A's alder og hans tilknytning til det danske samfund og herboende personer finder retten, at der foreligger forhold som nævnt i Udlændingelovens § 26, stk. 1, som afgørende taler imod udvisning, jf. § 26, stk. 2. Tiltalte A frifindes derfor for påstanden herom."

- oo0oo -

Forsvareren betegner Udlændingesservices tiltrædelse af anklagemyndighedens udvisningspåstand vedr. den 17-årige A som "lammehaleagtig".

Rettergangsfejl - Kontradiktion, manglende - Mentalundersøgelse - Højesteret

Retsplejelovens § 809

T var sigtet for forsætligt manddrab, og byretten afsagde mod T's protest kendelse om mentalundersøgelse. T kærede. Det fremgik af retsbogen, at forsvareren ville indgive kæreskrift. Tre dage efter stadfæstede landsretten byrettens kendelse i henhold til grundene uden at afvente kæreskriftet.

For Højesteret var parterne enige om ophævelse af landsrettens kendelse og hjemvisning. Rigsadvokaten påstod subsidiært stadfæstelse.

Højesteret hjemviste sagen.

HK 190/2009, 14/9 2009

Fra højesteretskendelsen gengives parternes anbringender og konklusion:

"T har anført, at han i forbindelse med Østre Landsrets behandling af kæremålet ikke har haft mulighed for kontradiktion i sagen, idet han ikke forud for sagens afgørelse fik lejlighed til at indgive kæreskrift på trods af, at det blev anført i Frederiksberg Rets retsbog af 24. april 2009, at der ville blive indgivet kæreskrift.

Rigsadvokaten har til støtte for sin principale påstand anført, at der som udgangspunkt i praksis næppe er tvivl om, at sagens parter i et kæremål bør have mulighed for at indgive skriftlige udtalelser til den overordnede ret, inden kæremålet realitetsbehandles. Dette må endvidere særligt gælde, når det direkte fremgår af retsbogen, at en part ønsker at indgive kæreskrift. Dette følger tillige af de almindelige principper om kontradiktion.

Rigsadvokaten har videre til støtte for sin subsidiære påstand anført, at betingelserne for at iværksætte en ambulant undersøgelse efter retsplejelovens § 809, stk. 1, er opfyldt. Rigsadvokaten har herved navnlig henvist til den strafbare handlings art og grovhed og anført, at mentalundersøgelse som udgangspunkt bør ske, når sigtelsen vedrører drab eller forsøg herpå.

Højesterets begrundelse og resultat

Da T ikke forinden afsigelsen af landsrettens kendelse har haft lejlighed til at afgive et kæreskrift, tages påstanden om ophævelse af den påkærede afgørelse og hjemvisning af sagen til landsretten til følge.

Thi bestemmes:

Den påkærede kendelse ophæves, og sagen hjemvises til landsretten."